

Madrid acumula la meitat de fortunes superiors als sis milions d'euros i no hi paguen patrimoni

Els tipus que abonen els catalans per aquest impost són similars als del conjunt de l'Estat, excepte a la comunitat d'Ayuso, on la riquesa dels més opulents es dispara un 50% en nou anys

Ayuso, al costat del president de la CEOE, Antonio Garamendi, qui ha lloat les seves polítiques fiscals. | Europa Press

La majoria de ciutadans de l'Estat amb patrimonis nets superiors als sis milions d'euros **no en paguen ni un en impost de patrimoni**. Com s'ho fan? Tan senzill com tributar a la **Comunitat de Madrid**, l'únic territori d'Espanya on aquesta figura fiscal està totalment bonificada. Així ho indiquen les dades del 2020 de la Hisenda estatal, fetes públiques la setmana passada i que evidencien com les grans fortunes disparen la seva riquesa sobretot a la regió d'**Isabel Díaz Ayuso**, una mena de **paradís fiscal** criticada per altres presidents autonòmics i sobre la qual hi té posat el punt de mira l'executiu central.

Tal com evidència el gràfic anterior, la gran majoria de ciutadans amb fortunes superiors als 1,5 milions d'euros paguen per l'impost de patrimoni, en concret ho fan 50.733, mentre que 16.074 se l'estalvien. Pràcticament tots aquests darrers tributen a la Comunitat de Madrid, únic territori on una quota d'aquesta magnitud pot esquivar tota fiscalitat. Ara bé, si s'observen fortunes encara superiors, la situació encara és més clamorosa, ja que, des del 2015, hi ha més contribuents a l'Estat amb **patrimonis superiors als sis milions** que no han d'afrontar l'impost que no pas aquells que ho han de fer: 4.192 i 4.003, respectivament, el 2020.

I encara fixant el focus en aquells 724 espanyols amb fortunes superiors als 30 milions d'euros, pràcticament **dos de cada tres no paguen absolutament res** en concepte d'impost de patrimoni. Un favor que en gran part poden agrair al PP madrileny, que el 2011 va optar per no restituir el tribut -quan el govern central de **Mariano Rajoy** el va reimplantar durant la crisi econòmica- i que ha liderat l'únic executiu autonòmic que l'ha seguit bonificant totalment des de llavors.

Aquesta informació està disponible perquè els contribuents han de liquidar formalment l'impost tant si l'han de pagar com si, com en el cas de Madrid, n'estan exempts però disposen d'un **patrimoni superior als dos milions d'euros** -entre comptes corrents, immobles, vehicles, accions, joies i antiguitats...-. Això provoca que no existeixi un registre homogeni de les grans fortunes de l'Estat, ja que les dades que aquestes lliuren depenen de variables com el mínim exempt o les bonificacions que fixen els governs autonòmics, en tractar-se d'un tribut cedit, i que fan que hagin de liquidar-lo o no segons el lloc.

De fet, en el cas de la Comunitat de Madrid només es recull informació d'aquells (no) contribuents que declaren tenir fortunes superiors als dos milions d'euros. I segons la informació facilitada per aquests, 19.508 madrilenys acumulaven fa dos anys un patrimoni de 201.825,2 milions d'euros, una quantitat equivalent a **sis cops el pressupost de la Generalitat**. Restant-hi aquells béns exempts per normativa estatal i els deutes deduïbles, la base imposable o patrimoni net els quedava en 115.911,6 milions, els quals **haurien hagut de pagar 992 milions** en concepte d'impost de patrimoni, però l'executiu regional va renunciar -com cada exercici- a ingressar aquesta quantitat.

Ara bé, la xifra encara podria ser encara superior. I és que aquestes dades sobre grans fortunes i les seves possessions són just les que aquests van decidir declarar i cal refiar-se'n. I és que la gestió que va fer el govern d'Ayuso per comprovar que aquestes liquidacions fossin certes **va ser "nul·la"** el 2020 en no haver de recaptar-ne cap quantitat i considerar que no calia molestar-se en fer l'esforç. Així ho recull l'informe d'impostos cedits del Ministeri d'Hisenda annexat als pressupostos estatals, cosa que implica que la quantitat de grans fortunes establertes a Madrid **podria ser en realitat encara superior**.

En tot cas, en base a aquestes dades, la riquesa en mans d'aquests madrilenys amb patrimonis superiors als dos milions d'euros no ha parat de créixer des del 2011. En concret, en aquests onze anys, **s'ha disparat un 50%**, passant d'una fortuna mitjana de 6,8 milions per a cadascun d'ells a 10,3 milions. En canvi, la riquesa mitjana dels declarants d'aquest impost a la resta de territoris s'ha mantingut força estable, si bé, com s'ha explicat, en alguns casos la xifra és poc representativa, ja que depèn de les condicions fixades per cada govern per haver de liquidar-lo.

En el cas del **País Valencià** i les **Illes Balears**, per exemple, els seus executius el van bonificar totalment només el 2011, motiu pel qual sembla que la riquesa d'aquell any fos més alta, ja que només es recull la fortuna d'aquells amb més de dos milions en béns, mentre que, des del 2012, van començar a liquidar-lo i pagar-lo fortunes més modestes. Tot i això, en termes generals, s'observa com és a Madrid on **l'acumulació progressiva és més accentuada**, tal com com mostra els següent gràfic amb dades dels Països Catalans, Andalusia, la regió d'Ayuso i la mitjana estatal, també pel que fa a la quota resultant i la finalment ingressada per cada contribuent.

A què es deu aquesta diferència en l'evolució del patrimoni de les grans fortunes de cada territori? Es pot deure a que a Madrid prosperin més i acumulin més possessions -en part, gràcies a la fiscalitat laxa del govern regional- o que la capital espanyola actuï com a **pol d'atracció de rendes altes**. Un trasllat que pot ser real -per exemple, per motius empresarials- o artificial, per evitar pagar impostos de forma fraudulenta, una sospita que denunciï diversos governs autonòmics. El valencià, per exemple, ja ha detectat i persegueix desenes de casos d'**empadronaments**

irregulars per aquest motiu a Madrid, mentre que l'Agència Tributària de Catalunya ha descobert els últims tres anys **20 canvis de residència ficticis** a altres comunitats -previsiblement, sobretot a Madrid- i n'investiga 106 més -a dins i fora de l'Estat-. Malgrat tot, aquesta tasca d'investigació tributària és feixuc i costós.

Sigui com sigui, aquest procés d'acumulació de rendes altes a la capital espanyola s'evidencia també quan s'analitza l'evolució de la renda mitjana d'aquells que han liquidat l'impost de patrimoni. Deixant de banda el 2020 per l'impacte negatiu de la pandèmia, la **base imposable de l'IRPF d'aquests contribuents** va créixer a Catalunya en uns 40.000 euros, entre 2012 i 2019, fins als 133.609, una mica per sota dels 60.500 que s'havien incrementat al conjunt de l'Estat, fins als 160.960. A Madrid, en canvi, aquests ingressos que tributen en IRPF dels que liquiden patrimoni **es van quasi duplicar**, d'uns 250.000 de mitjana fins a 477.805 euros -havent superat els 500.000 l'any anterior-, deixant clarament palès com la capital espanyola atrau -físicament o només fiscalment- els més rics.

Més enllà de la recaptació concreta, l'impost de patrimoni és un tribut **polèmic**. El govern espanyol, esperonat per algunes comunitats, estudia fixar-ne un mínim comú per evitar que, com a Madrid, es pugui bonificar totalment incentivant el **dúmping fiscal**, mentre que formacions de dretes reclamen suprimir-lo arreu. Més enllà de les consideracions ideològiques, es tracta d'una figura que **no afecta al gruix de la població**, sinó que generalment tan sols hi han de fer front aquells contribuents amb patrimonis superiors a 500.000 o 700.000 euros -i sense computar-hi fins a 300.000 euros més de l'habitatge habitual-, i de forma progressiva en funció de la riquesa.

A més, aquesta quantitat no inclou totes les possessions, ja que se'n dedueixen deutes, els plans de pensions i determinades accions i propietats empresarials. De fet, només el 54% del patrimoni declarat pels contribuents el 2020 va computar en la base imposable. I d'aquest patrimoni net resultant, no hi va haver **ningú amb un quantitat inferior a 300.000 euros que hagués de pagar res** pel tribut i, en bases imposables d'entre 300.000 i 1,5 milions, la quota va ser de tan sols 1.302 euros, de mitjana. Només en fortunes més elevades, la xifra augmenta i, en tot cas, l'impacte és clarament inferior al d'altres figures: la quota mitjana a l'Estat d'aquells que van pagar pel patrimoni va ser de 6.348 euros, mentre que, aquests mateixos contribuents, van pagar aquell any per IRPF quasi 45.000 euros, de mitjana.

Igualment, Catalunya apareix sovint com a contrapart de Madrid en la polèmica relativa a aquest impost. I és que, dels 1.203 milions que els governs autonòmics -no l'Estat- van ingressar per aquest concepte el 2020, **546,6 milions van anar cap a la Generalitat, el 45,4% del total**. Ara bé, això no es deu a que el govern català gravi més o actuï davant contribuents menys rics que la resta -exceptuant el cas d'Ayuso-, com ja s'ha observat en gràfics anteriors que han evidenciat que la quota a pagar per cada contribuent català és similar a la mitjana estatal i, a més, els ingressos d'aquests són fins i tot superiors als d'altres territoris.

Sí que és cert que Catalunya ha situat **el mínim exempt en 500.000 euros**, lleugerament per sota dels 700.000 de la majoria de comunitats, però al mateix nivell que el País Valencià i **Extremadura** i per damunt dels 400.000 d'**Aragó**. Els tipus que s'imposen, a més, són similars a la mitjana de la resta de l'Estat. Què ocorre, doncs? Senzillament, que a Catalunya **hi viuen més rendes altes** que a altres territoris, ja que n'atrau, en tant que motor econòmic amb grans empreses, de forma similar a Madrid però en força menor mesura.

El 99% de catalans no el paga

Així, el 42,3% de contribuents que han de pagar impost de patrimoni a l'Estat viuen a Catalunya. I

malgrat tot, escassament 80.150 catalans van abonar aquest tribut, xifra que representa **l'1,3% de majors d'edat que acumulen fortunes més elevades**. Pràcticament el 99% n'està exempt, fet que dificulta que es pugui argumentar que afecta les classes mitjanes. Igualment, el següent gràfic mostra com el tipus efectiu de l'impost a Catalunya es troba en la franja intermèdia del conjunt de territoris i, per tant, costa afirmar igualment que la tributació fixada sigui desproporcionada.